

81. KOEBOE-VROUW EN KIND.

In het moerassige woudgebied der laagvlakte van Sumatra, op de grens van Palembang en Djambi, wonen een aantal families van Koeboe's, de minst beschaafde menschen van Sumatra. Zij kennen zelfs nog niet den eenvoudigsten landbouw. Tegenwoordig gaan ze meer en meer op in de omringende Maleische omgeving. In andere deelen van Sumatra wonen nog enkele dergelijke achterlijke groepen families. (Zie no. 134).

81. ORANG KOEBOE PEREMPOEAN DAN ANAKNJA.

Disini-sana dip. Soematera masih ada bangsa lama-lama jang biadab. Didalamnja orang Koeboelah jang terlebih biadab; dia hidoep dengan sengsaranja dihoetan-rimba jang berawah² an pada batas Palèmbang dan Djambi. Sekarang ini bertambah djarang orang Koeboe itoe, sebab masoek Islam serta bertjampoer-gael dengan orang Melajoe, meninggalkan adatnya jang lama (Lihatlah no. 134).

82. BEWONERS VAN ZUID-NIAS IN HUN KRIJGSGEWAAD.

De bewoners van de eilandenrij ten Westen van Sumatra zijn van zeer verschillende aard en talen. Het meest bevolkt is Nias; Zuid- en Noord-Nias worden ook door verschillende volken bewoond. De Zuid-Niassers zijn strijdlustig; hun huizen en dorpen lijken wat op die van de Karo-Bataks. In de dorpen vindt men zeer groote, bewerkte steenen, die een rol spelen in hun godsdienst. Thans zijn zeer veel Niassers tot het Christendom overgegaan.

82. PENDOEDOEK P. NIAS SEB. SELATAN, BERPAKAIAN ORANG PEPERANGAN.

Pendoedoek selérét p.p. diseb. barat Soematera itoe amat berbéda-béda 'adat dan bahasanja. Jang terbanjak orangnja p. Nias. Pendoedoek Nias bahagian oetara dengan bah. selatan poen berlainan. Orang selatan soeka berperang; roemah dan kampoengnja seroepe dengan di Batak-Karo. Dalam kampoeng itoe diboeatkan bangkoe² d.p. batoe. Sekarang orang Nias banjak jang memeloek agama Kristen.

83. KARO-BATAKSCHIE FAMILIE.

De Bataks vormen een afdeeling van het Maleische ras, die al zeer, zeer lang in Indië woont. Naar taal en gewoonten zijn zij in groepen te onderscheiden: de Mandailingsche, de Toba'sche, de Karo'sche en de Simeloengoen- of Timoer-Bataks. De Karo's bewonen de hoogvlakte van Karo, ten N.W. van het Tobameer. De moeder en het dochttertje dragen beide het Bataksche

83. ORANG BATAK-KARO DENGAN ANAK DAN ISTERINJA.

Bangsa Latak dibedakan atas beberapa keloempok: b. Mandailing, b. Toba, b. Karo dan b. Simeloengoen. Bangsa Batak-Karo diam ditanah tinggi Karo, sebelah baratlaet danau Toba. Iboe dan anak perempoeannja memakai perhiasan kepala, diseboet *padoeng-padoeng*.

84. MINANGKABAUSCH BRUIDSPAAR, ZOOALS MEN ZELDEN MEER ZIET!

De Minangkabau-Maleiers in de residentie Sumatra's Westkust en de omgeving zijn een ondergroep van de eigenlijke Maleiers, die veel later dan Bataks en Niassers naar de Indische eilanden zijn gekomen, ergens uit Achter-Indië vandaan. In hun zeden verschillen zij veel van de overige volken van Maleische ras. Let op de groote armbanden en vingerringen en de lange vingernagel van het bruidje!

84. ORANG PENGANTÈN MINANGKABAU, BERPAKAIAN TJARA DAHOELOE².

Orang Minangkabau di Soematra Barat sekelilingnja, ijalah soeatoe keloempcek bangsa Melajoe sedjati, jang datang dari Hindia Belakang pada tempoh orang Batak, orang Nias d.l.l. soedah amat lama mengediami kepoelauan Hindia ini. Adar istiadat orang Minangkabau berlainan sekali dengan bangsa Melajoe jang lain². Lihatlah amat besar gelangan dan tjintjin pengantèn perempoean itoe, apalagi pandjang koekoe pada seboeah djari tangan kirinja!

Foto Kol. Inst.

85. DĒSA-VROUW UIT JOGJAKARTA.

De Javanen vormen het talrijkste volk van het Maleische ras, bijna 30 millioen zielen sterk. Op Java wonen verder de Soendaneezen, de Madoereezen en de Batavianen, een volk dat na 1619 is ontstaan uit de samensmelting van menschen van allerlei landaard. De Baliërs en de Sasaks (van Lombok) komen veel met de volken van Java en Madoera overeen.

85. ORANG PEREMPOEAN DARI JOGJAKARTA.

Orang Djawa itoe bangsa jang terbanjak orangnja diantara segala bangsa Melajoe itoe, hampir 30 djoeta banjak djiwanja. Lain daripada bangsa Djawa, dipoelau Djawa ada bangsa Soenda, Madoera dan Betawi. Orang Betawi itoe bangsa baroe, tjampoeran berdjenis² kebangsaan. Orang Bali dan Sasak poen menjeroepai bangsa dip. Djawa dan Madoera djoega.

86. JAVAANSCH BRUIDSPAAR.

De tegenwoordige Javaansche beschaving is eene samensmelting van de oorspronkelijk-Javaansche met deelen van de Hindoesche, de Mohammedaansche en de Europeesche beschaving. Zoo wordt bijv. het huwelijk op Java dubbel gesloten: naar de Mohammedaansche godsdienstwet en naar de oud-Javaansche zede.

86. PENGANTÈN DJAWA LAKI⁹ PEREMPOEAN.

'Adat istiadat orang Djawa jang sekarang seolah⁹ pemeseraan atau persanjawaan adat Djawa açal, Hindoe, Islam dan Belanda. Oempamanja 'adat orang bernikah itoe menoeroet sjart Agama Islam apalagi menoeroet 'adat Djawa poerbakala.

87. JONG BOEKAT-HOOFD (DAJAK).

De stammen, die Borneo bewonen (behalve de Maleiers van Sumatra en de Boegineezen van Celebes, die zich aan de kusten en eenige beneden-rivieren hebben gevestigd) worden tezamen Dajaks genoemd. Er zijn onder hen nog enkele zwervende stammen, w.o. de Boekat's. Deze Boekat is *getatouerd*, hij draagt links de *mandau*, rechts de koker voor de vergiftigde pijltjes en in de rechterhand de blaaspijp (gewoonlijk tevens piek), waarmee die pijltjes worden geblazen.

87. SEORANG KEPALA BANGSA BOEKAT (DAJAK).

Segala bangsa priboemi dip. Borneo (lain d.p. bangsa Boegis dan Melajoe dipesisir) diseboet orang b. Dajak. Diantaranja ada jang masih mengombara, oemp-bangsa Boekat. Orang Boekat ini badannja bergambar; pada pinggang seb. kiri tergantoeng mandau, seb. kanan taboeng tempat damak beripoeh; tangan kanannja memegang soempitan (biasa diboeat sebagai tombaksekali) akan penioep damak itoe.

88. BOEGINEEZEN (MAN EN VROUW)
VAN ZUID-CELEBES.

88. LAKI² DAN PEREMPOEAN BOEGIS
DI SELÉBÈS-SELATAN.

89. WIJLEN DE VORSTIN VAN TANETTE.

89. ALMARHOEM RATOE DI TANÉTÉ (SEB. OETARA MAKASAR).

88/89. Het voornaamste rijk der Boegineezen was vroeger Bone; dat der Makassaren was Goa. Ten N. van de Makassaren wonen de Mandareezen, die in taal en levenswijze het meest op de Boegineezen gelijken. Deze drie volken zijn, behalve landbouwers, ook stoute zeevaarders. Zij vormen kleine staten en statenbonden, dikwijls met eene vorstin aan het hoofd. De vorstin van Tanette was een trouwe vriendin van het Gouvernement.

88/89. Keradjaan orang Boegis jang penting danoeloe kala jaïtoe Boné; keradjaan or. Makasar begitoe poen Goa. Sebelah oetara negeri²nja bangsa ini doedoeklah bangsa Mandar, menjeroepai b. Boegis. Ketiga bangsa ini amat berani belajar dilaoet.

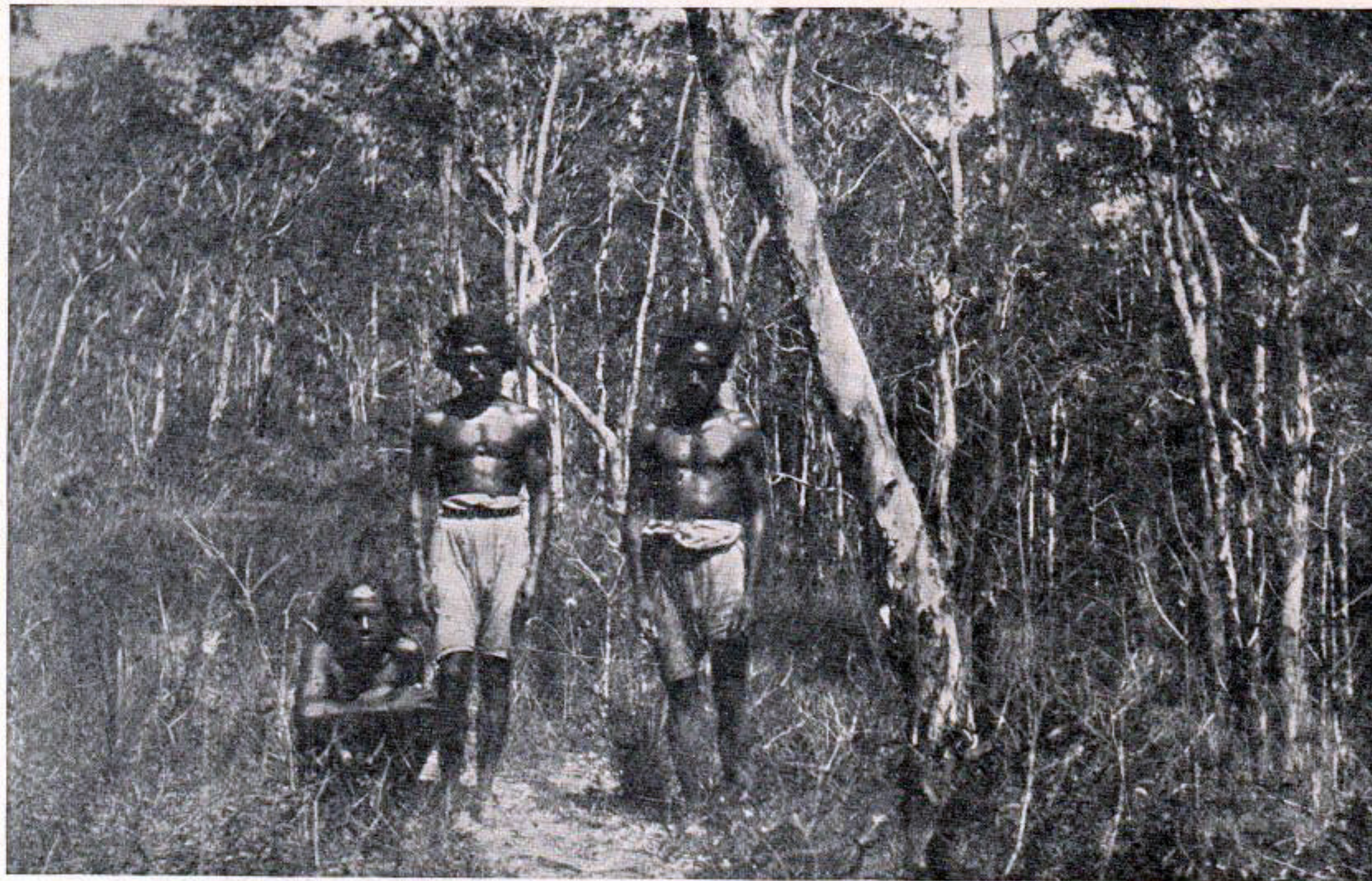

90. TORADJA-VROUW EN KINDEREN.

De stammen, die het midden van Celebes bewonen, worden samengevat onder den naam Toradja's. Zij zijn meer beschaafd dan de bewoners van den Zuidoostelijken arm van Celebes, die men ook wel Toradja's (d. i. bovenlanders) noemt. De meeste Toradja's zijn heidenen (animisten); thans gaan er velen over tot het Christendom. Op den Noordelijken arm van Celebes wonen de grootendeels Mohammedaansche Gorontaleesche volken en de Christelijke Minahasers.

90. PEREMPOEAN TO RADJA DENGAN ANAKNJA.

Celebes tengah itoe didiami orang To Radja (= orang oedik); kebanyakannya masih madjoesi, tetapi sekarang soedah banjak jang mendjadi Kristen. Di Celebes seb. oetara ada orang Gorontalo (kebanyakan Islam) dan orang Manado atau Minahasa (Kristen).

91. ALFOEREN VAN ZUID-CERAM.
91. ORANG ALIFOEROE DI SÉRAN-SELATAN.

92. ALFOEREN VAN NOORD-CERAM.
92. ORANG ALIFOEROE DI SÉRAN-OETARA.

91/92. De Molukken en de meest Oostelijke Kleine Soenda-eilanden zijn door een groot aantal kleine volken van allerlei graden van beschaving bewoond. Onder hen zijn er van het Maleische type met sluit haar en andere, die al veel op de Papoea's van Nieuw Guinee met hun kroeshaar gelijken. Deze kroeshaarige volken worden Alfoeren genoemd, zooals die op de Kai-eil., de Aroe-eil., de Tanimbar-eil., de Zuid-Ceramers en de echte Timoreezen (zie plaat 95).

91/92. Di p.p. Maloekoe dan poelau Soenda-ketjil seb. timoer Soembawa ada berdjenis² bangsa; setengah roepanja seperti bangsa Melajoe, jang ramboetnja kedjoer, setengahnja kriting ramboetnja, menjeroepai orang Papoea, oemp. or. Kai, Aroe, Tanimbar, Sérán-selatan dan or. Timoer sedjati (lihatlah g. 95).

93. AMBONSCH CHRISTENVROUW.
93. PEREMPOEAN AMBON KRISTEN.

94. AMBONSCH CHRISTENBRUIDSPAAR.
94. PENGANTÈN AMBON KRISTEN.

93/94. Onder de Molukken-bewoners zijn de Amboineezen de meest beschaafden. Zij hebben, evenals de Manadoneezen van de Minahasa, gedeeltelijk de Europeesche zeden en het Christendom aangenomen. Er zijn ook eenige Mohammedaansche negeri's op Ambon. De Ternatanen en Tidoreezen zijn eveneens beschaafde volken en meest Mohammedaansch. Ook de Sawoneezen en Rotineezen (die ook de Westkust van Timor bewonen) zijn beschaafd en gedeeltelijk Christenen.

93/94. Di p.p. Maloekoe orang Ambon itoelah jang beradat, kebanjakannja Kristen, ada beragama Islam djoega. Demikian poela or. Ternaté dan or. Tidoré, kebanjakannja Islam, jang lain Kristen, dan or. Rote dan Sawoe (Kristen).

95. TIMOREES UIT AMARASI MET ZIJNE DOCHTER VOOR HUN BIJENKORFVORMIG HUIS.

De eigenlijke Timoreesche stammen lijken min of meer op de Papoea's. De meeste hunner zijn heidenen, doch er zijn ook Christen-Timoreezen. De bewoners van het Oosten van het naburige Flores zijn Roomsch-Katholieke Christenen.

95. LAKI² BANGSA TIMOER DI AMARASI DENGAN ANAK PEREMPOEANNJA, BERDIRI DIDEPAN ROEMAHNJA, JANG SEBAGAI KANDANG LEBAH TOKOHNJA.

Orang Timoer sedjati ada jang masih madoesi, ada jang beragama Kristen Maséhi atau Nasrani.

96. LIEDEN VAN OOST-FLORES.

Deze mannen van de kampoeng Wai Roenoe aan de Kongabaai vertoonen in hun kroeshaar al overeenkomst met de Papoea's; hun gelaatstrekken, de vorm van het hoofd en de slankheid van het lichaam kenmerken hen meer als leden van het Maleische ras.

96. PENDOEDOEK DI FLORÉS-TIMOER.

Orang² dikampoeng Wai Roenoe pada teloeK Konga ini ramboetnja keriting, akan tetapi toeboehnja ramping dan rampai sebagai bangsa Melajoe.

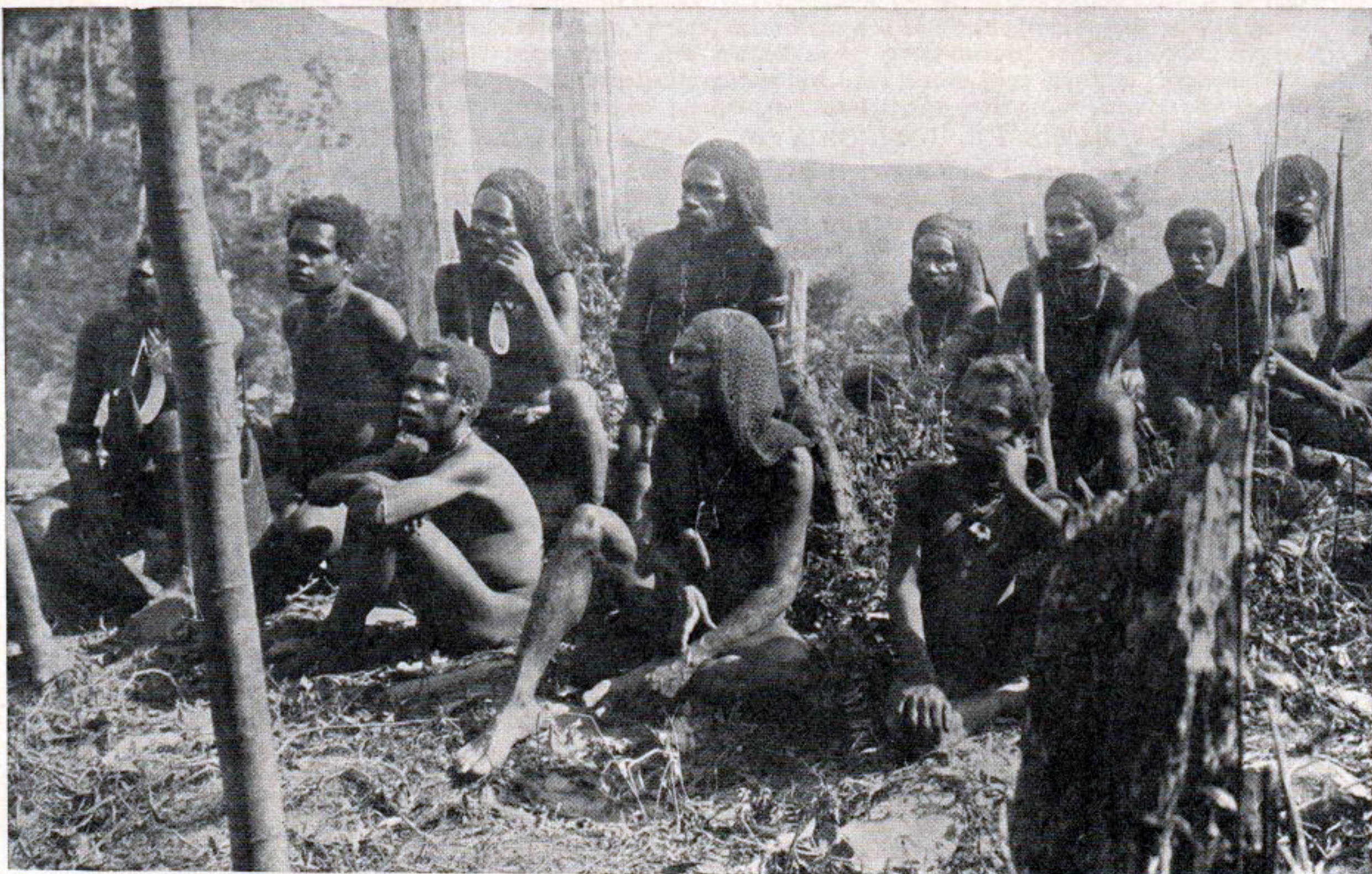

97. SOLOREEZEN IN KRIJGSCOSTUUM.

Nog verder Oostwaarts, op Solor, zien wij duidelijk verschillende typen: lieden, die voer Papoea's konden doorgaan, en die er geheel als Maleiers uitzien.

97. ORANG SOLOR MEMAKAI PAKAIAN PEPERANGAN.

Sebelah timoer lagi, dip. Solor, tampak njata matjam² orangnja, ada jang seroepea dengan or. Papoea, ada jang menjeroepei orang Melajoe.

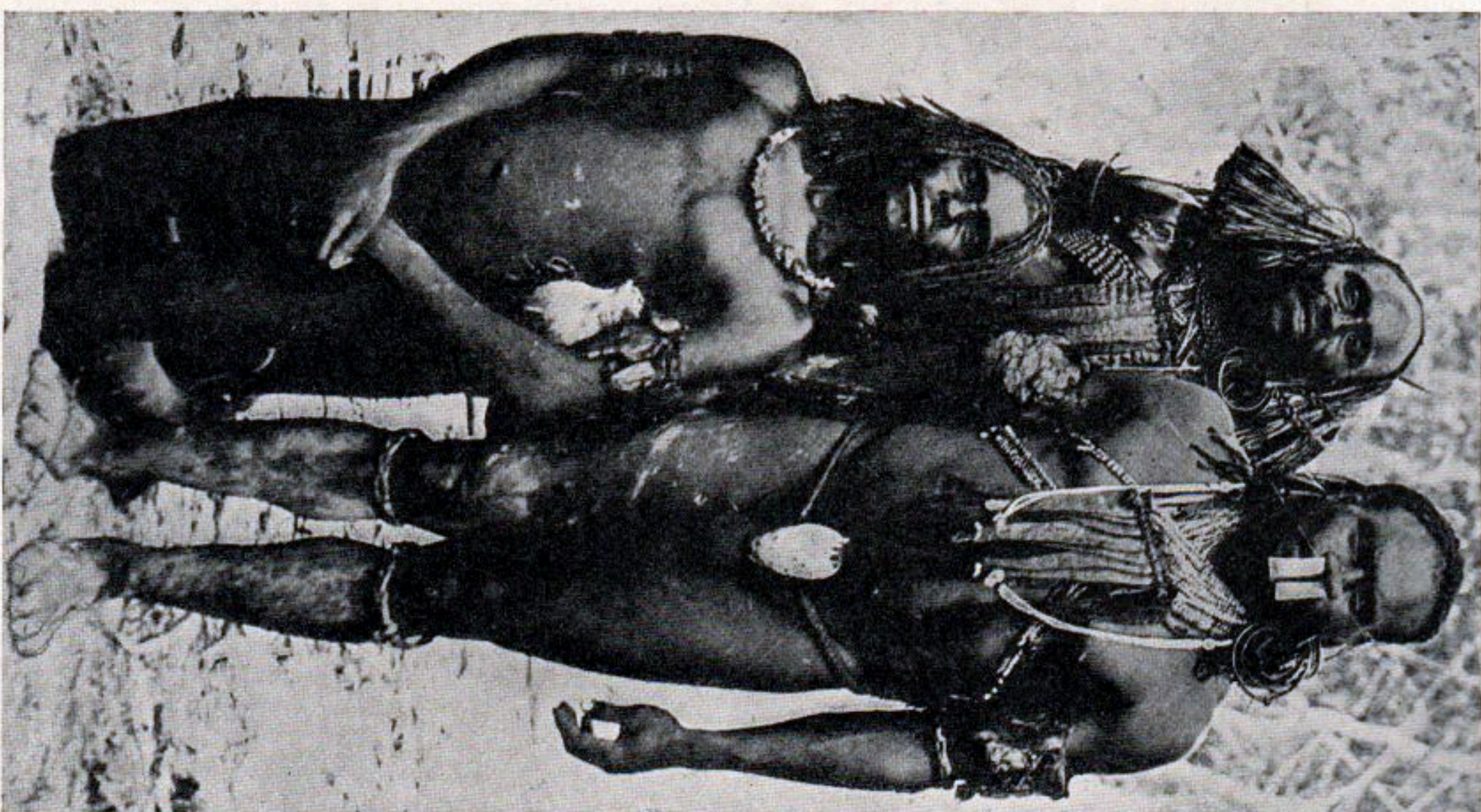

98. OERINGOEP-PAPOEA'S.

In het diepe binnenland van Nieuw Guinee heeft men verschillende stammen ontdekt van zeer kleine mensen, dwergen bijna, maar toch wel het Papoea-type vertoonend. Een dier stammen is die der Oeringoep; vriendelijke mensen die nog in het steentijdperk leven en eenigen eenvoudigen landbouw beoefenen. Let op hun dracht van de netkap. (Zie no. 131).

98. ORANG PAPOEA-OERINGOEP.

Dioedik-oediknja p. Papoea didiami orang² katik, seroepa orang keredil, tetapi roeman moekanja tetap sebagai bangsa Papoea. Antara orang² itoe ada jang diseboet bangsa Oeringoep. 'Adatnja baik, sendjatanja serba batoe, penghidoepannja bertjotjok tanam. Lihatlah kepalanja bertoetoeplan djala. (Lihatlah no. 131).

99. PAPOEA'S VAN ZUID N.-GUINEE.

Een geheel ander soort Papoea's, grof en voor inlandische stammen vrij groot, zijn de Papoea's van de Zuidkust van Nieuw-Guinee, w. o. de Marind-anim (Marind-menschen of Marind-neezen). De meeste van deze stammen deden, als zij aan zich zelf waren overgelaten, nu en dan „raaktochten" om koppen te snellen en hadden ook andere onaangename gewoonten.

99. ORANG DI P. PAPOEA-SELATAN.

Diantara bangsa² Papoea, maka bangsa Marind-anim itoe amat berlainan: badannja besar, 'adatnja kasar; kalau tiada dihalangi kadang² soeka pergi memenggal kepala, dan ada lain² 'adat lagi jang djahat.